ئافات

1993

غەزای گوڵجاڕی ئاوێستا*

شوان ئەحمەد

جیاواز لە دیوانە شیعریەکانی دیکەی کاك شێرکۆ "ئافات" یەکەمین بەرهەمێك بوو کە لە دوای بەهاری ئازادیەوە، دوور لە ڕەقیب و دوور لە چاوی سانسۆرو بەبێ ترس خوێندبێتمەوە.

خوێندنەوەی چەند جارەی ئەم دیوانە جارێکیتر گەیاندمیە ئەوەی، قەڵەمی ئەم داهێنەرە گەورەیەمان ئاشناترین قەڵەمێکە کە بە درێژایی ئەزموونی شیعری خۆی ترپەی دڵی مێژووی کورد بە شیعر نووسیبێتەوە.

بەڵام ئەمە بەو مانایە نایەت کە ئەزموونی شیعری شێرکۆ بێکەس هەر بە تەنها گواستنەوەی ڕووداوەکانی ناو مێژووی نەتەوەی ئێمە بێت و تۆمارکردنی بێت بە شیعر.

ئاشنایانی شیعری شێرکۆ (بە ڕەخنەگرو خوێنەرەوە) بە ئاسانی پەی بەو ڕاستیە دەبەن کە شیعری ئەو چ تەماس و چ پەیوەندییەکی ڕاستەوخۆی بە مێژووەوە هەیە، بەتایبەت بە مێژووی نەتەوەوە (دەرگای شیعری من لە کوردستانەوە دەست پێدەکات).

بەڵام سەوداو مامەڵەی شێرکۆ بێکەس لەگەڵ مێژوودا جیاوازەو تایبەتمەندی خۆی هەیە. هەر ئەمەشە وایکردووە ئەزموونێکی قوڵ و دەوڵەمەندبێ و بە درێژایی سی ساڵی ڕابردوو دەنگێك نەبێت بتوانێت تەجاوزی دەنگی ئەو بکات. ئەگەر بەشێکی گرنگی ئەزموونی شیعریی شاعیری گەورەی عەرەب "ئەدۆنیس" سەوداکردن بووبێت لەگەڵ زمانداو

* شێرکۆ بێکەس: ئاوابوون و بوومەلەرزە.

ئیشکردن بووبێت لەناو زماندا، ئەوا ئەزموونی شیعری کاک شێرکۆ مامەڵە کردن بووە لەگەڵ مێژوودا لە هەردوو حاڵەتەکەشدا سەلیقەی شیعری هەریەکەیان لە ئاستێکی وەهادا بووە، کە نە دەقێکی مردوو بەرهەم بهێنن و نە شیعریەتیش لە دەقەکانیان بزربێت.

مەبەستمە بڵێم "ئەدۆنیس" سەرەڕای سەرکێشی زۆری لەگەڵ زماندا، بەڵام نەکەوتە ناو تۆڕی یاریکردنێکی بێ مانایانەوە بە وشەو شکڵ سازییەوە.

هاوکات کاک شێرکۆش لە قۆناغە جیاجیاکانی ئەزموونی شیعری خۆیدا نەکەوتۆتە تەڵەزگەیەکی وەهاوە، کە مێژوو بەشێوەیەکی میکانیکی و وەکی خۆی بە ڕووداوەکانیەوە پەلکێشی ناو شیعرەکانی بکات. ئەڵبەتە ئەوەی ڕاستی ئەم بۆچوونەش بسەلمێنێ بەردەوامی و داهێنانی شیعری بەردەوامی کاک شێرکۆیە. چونکە گەر وا نەبوایە ئەوا ئەم دەنگە هەرزوو دەبووە تۆماری مێژوو و، لە کاروانەکە جێدەماو وەك چەندین قەڵەمی تر پەراوێز دەکەوت.

بەڵام کاری مەزنی ئەم پیاوە لە سەوداکردنیدا لەگەڵ مێژووی نەتەوە بە شیعر ئەوەیە کە ئەو (بە نهێنی و شاراوەیی، بەسیمبول و دەمامکەوە لە دەروازەی مێژوو نادات. بەڵکو کارەکەی بە پێچەوانەوەیەو دەیەوێت مێژوو بە کێش کاتە ناو پێچ و پەناکانی شیعرەوە و بە ئاشکرا مامەڵە لەگەڵ ناوەکانیدا بکات.. یان ڕوونتر بڵێین دواجار ئەو شاعیرێکە دێت و بەستەڵەکی مێژوو دەگۆڕێت بە شیعر)**

لێرەوە دیوانی "ئافات" بە هەرسێ چامەی شیعری (ئافات و، پەریزادو گوڵەکەی دوژمنی و، ئاوابوون و بوومەلەرزە) دێت و زیاتر ئەو قەناعەتەمان لەلا دروست دەکات، کە چۆن چۆنی سەلیقەی شاعیرێتی شاعیرێك دەتوانێت بەستەڵەکی مێژوو بگۆڕێت بە شیعرو، لەگەڵ بوونی قەزیەیەکدا شیعریەتی دەق بزر نەبێت. کاك شێرکۆ کاتێك لە دووتوێی ئەم دیوانەیدا دەست دەخاتە سەربرینە سەختەکانی مێژووی هاوچەرخی ئێمە (هەڵەبجە، ئەنفال)، بەشێوەیەکی ستاتیکی تایبەت و بە فانتازیایەکی قوڵەوە جارێکی دی مەحکوممان دەکات بەوەی یادەوەری مێژووییمان بخەینە گەڕو، لەگەڵیدا سەرەتای سەرەتاکانی برین و خوێن ڕژانی ئەبەدیمان دەست نیشان کەین.

** خەلات عومەر: خاچی مێژوو، یاخود خاچی شیعر.

سەرەتایەك كە بەغەزای گوڵجاڕی ئاوێستاو
خۆرنشینی بانگی موغ و
داچۆڕینی دواتنۆكی زەردەخەنەی گاتاكان و
بردنی كڵاوەكەی (زەردەشت) دەستی پێكرد.
سەرەتایەكی بەد كە لە مێژوومان نابێتەوە:
من گەردنی ژێر شمشێری زەردی
هەموو كات و سەردەمێكم
من ئەو خوێنە نەفرەتیەم كە ڕشتنم نابڕێتەوە.

سەرەتای غەزای كۆن (غەزای گوڵجاڕی ئاوێستا) بە هەستانە سەرپێی زریانی زەردی لم و چۆك دادانی چیاكانمان دەستی پێكرد

لەگەڵیدا بێشەیەك شمشێر ئەجوڵا و دەهاتە پێش
كە (با)ی دڕكاوی سەحرای لە شمشێرزاو دەگاتە لامان،
مەملەكەتی خەونی میدیاو مەمكەكانی (ناهید) دەخوا.

لە غەزای نوێ و لە ئەنفالی تازەشماندا، كاتێك سەر لەنوێ لێشاوی پێكەنینی لم دەست پێدەكات، ئەوا:

سەد بێشە (خودە) ئەجوڵێ و دێتە پێشێ
سەد بێشە پۆستاڵ.. سەد بێشە تفەنگ
سەد بێشە بەڵاو سەد بێشە تاوان ئەجوڵێ و دێتە پێشێ.

ڕاستیەكی حاشا هەڵنەگرە كە گەورەترین قەزیە ناتوانێت شیعرێكی جوان بخوڵقێنێ‌و، مێژووش بە هەموو شكۆداریەوە لە باریدا نییە شاعیرێك دروست بكات. بەڵام شاعیری بەهرەمەند دەتوانێت سەودایەكی هونەریانەی بەرز لەگەڵ بابەتدا بكاتو، مێژووش بكاتە سستمێكی ڕەمزی و دەلالی تایبەتی وەها ــ كە ئەمەش كاری شێركۆیە ـ تاببێتە (تەوەرێكی سەرەكی و دالێكی سەرەكی شیعرەكانی).***

*** بەختیار عەلی: ململانێی مەرگ ــ ژیان لە قەسیدەی خاچ و مارو ڕۆژژمێری شاعیرێ.

ئـەم كورتـە نووسـینە جگـە لـە چـەند بـاری سـەرنجێك بـەولاوە لافـی هیـچی دیكـە لێنادات.. بەڵام ئەمە دەستم لەوە ناگرێت كە لە داهاتودا وردترو بەنەفەسـێكی درێـژتر قسە لەسەر ئەزموونی شیعری ئەم شاعیرە داهێنەرەمان بكەم.

كارێك كە دەبێت ڕەخنەی كوردی زۆربە جیدی ڕەچاوی بكات و، ئاوڕی پێویست لـە ئەزموونی كاك شێركۆ بداتەوە. پێشموایە شكاندنی ئـەو گـەمارۆی بێدەنگییـەی دەوری ئـەزموونی شـیعری شـێركۆیی داوە، ئـەركێكی كـە زیـاتر دەكەوێتـە ئەسـتۆی ئـەم نـەوە تازەیــە، ئــەركێك كــە دڵــسۆزانە هاوڕێیــانی گۆڤــاری (ئــازادی) هــەر لــە ســەرەتاوە ئەنجامیانـداوە، هاوڕێیـانی دیكـەش لـە ڕێگـای كتێبـی (تیرێـژەكان و شـیعری شـێركۆ بێكەس)دا درێژەیان پێدا.

2000/6/29
سلێمانی ـ كوردستان

ئاوێزانی ژینەژانم[1] بە، ئاوێزان

ئاوێزانی چراخانی خەمم!

تۆ بەخەمی یاقووتینی منەوە جوانی و

---

[1] ژینەژان: مەراقی گەورە.

منیش بە ڕشتەی مرواریی گوناهە سپیەکانی تۆوەیە
ئەدرەوشێمەوە.
ئاوێزانم بەو وەختی سوروسات[2] بەسەرچوو.
وەختی باوێشکدانی مێژوو،
وەختی نووسینی راستیی،
وەختی گەمەی پەیامبەران، گوزەشتن، گوزەشت!.
با فریای دوا وێردی گوڵە گەنم و
دوا پەیامی بەردوو، دوا نزای
فریشتە تاوانبارەکان بکەوین.
فریای ئاهونالەی شەیتانە بەسزمانەکان.
وەختی هێوریو چاو بڕینە چاوی
مانگە گەلحۆکان بەسەرچوو.
لەم بەندەرە سامدارەدا، ئەوینی زەڕنەقووتەی ئێمە
چۆن باڵ بگرێ؟! بڕوانە لە رۆژهەڵاتی سەرتەوە
چ ئافاتێکی چڕ بەڕێوەیە.
ئافاتی ئەشکەوتی زاووزێکەر بەتاریکیی و ڕقەوە.
ئاوێزانم بە. مەرگ ئەڵێ: درەنگە
عەدەم ئەڵێ درەنگە، بەهەشت و دۆزەخ ئەڵێن درەنگە.
فەنابوون یەك ساتەو هەموو سات.
ئەی کچی مەرگەسات!
ئەی ژنی بەفری ڕەش، ئەی کچی وڵاتی

[2] سوروسات: میوانداریی.

تاعوون و کارەسات!

ئاوێزانم بە تێکەڵم بە

تۆ گەردەلوول و من پێدەشت تێکەڵم بە

تۆ دڵنیایی و منیش ترس، تێکەڵم بە

لەکەڵە موستی پێمەوە تا تەوقی سەر تێکەڵم بە.

موو بە موو، دەمار بە دەمار، تێکەڵم بە.

با ئاوو ئاگر، خەم و خۆشی، تاوان و سزا

ڕەش و سپی، وەرین و پشکووتن، حیلەو گمە

تێکەڵ بن و بەڕەنگی خۆیان رەنگمان کەن!..

با ئەم ئەوینە نەفرەت لێ کراوە.

ئەم دوو جەستە قەدەغەیە

یەك خاچی دەم بە زەردەخەنە

دوای خۆیان جێ بێڵن!.

ئەوەتا (با)یەکی مۆری ڕەقاویی گرنج گرنج، زبر،

وەکوو ئەو غەزەبەی لە کەناری مەملەکەتی

ئاتەشێنی "پارس"ەوە زوو، هەڵیکردوو،

لەگەڵ خۆیدا،

دەغڵی ماچ و ئاگردان و رووناکی برد.

لەگەڵ خۆیدا،

لانکەی گوڵ و بەردەنوێژی موغەکان و

کلاّوەکەی "زەردەشت"ی برد.

"ئەم بەیانییە" "با"یەکی ئا لەو چەشنە

"با"یەکی ریشنی دڕکاویی، "با"یەکی ئێسك گرانی
دەنگ گڕی دۆزەخیم بینی
ئەم"با"یە هاتووە، پاشەڕۆژ بفڕێنێ.
وا هاتووە درەختی ساسانی شیعرم ڕیشەکێشکات.
وا هاتووە، سەرمان، خەونمان، پەنجەکانمان
گوڵدانەکانمان، ژێی گیتارو گەرووی وشەو
سەمای گیان و ڕەشبەڵەك و پەرداخەکانی خەیام و
باڵندەکانی مەستوورەو سروودەکانی بێکەس و
هەرچی هەوری ژان گرتووە، هەرچی کرمی ئاوریشمینی ئایندەیە،
هەرچی گەرای چراکانە هەمووی بەرێ"
ئەمە مەرگی نوورانییەو بە شەپۆل دێ.
ئەمە مەرگی وەجاخزادەی ڕۆژهەڵاتە.
ئەمە مردنێکی قسە خۆشەو دەوری داوین.
لەبیرت دێ کە پێم وتی:
ئێمە لەبەر ئەم بارانە ڕەشەدا بۆ وەستاوین؟!
ئەی کچی بەنەعلەت کراو
لەبەردەمی ئەم مێژووە ترسنۆکەدا!
ئەم قەوزانە تازە لە لەشمان نابنەوە.
ئێمە لەبەر ئەم بارانە رەشەدا بۆ وەستاوین؟!
ئەم چەترە کۆنانە دادی ئێمە نادەن.
ئەترسم ئەمە دوا سەمای خۆشەویستی ئێمە بێت!
ئاوێزانم بە،

ئەی کچی درەختی سەربڕاو، ئاوێزانم بە.
ئەمڕۆ ئایندە هات بۆ لام، بەچاوی تەڕەوە
هات بۆ لام پێی وتم:
ئەو مەرگە نورانیانە ئابلۆوقەی
قەلاَی دەنگیان داوم، ئابلۆوقەی خوێنم.
هەموو ڕۆژ فرسەخێ دێنە پێشەوە.
هەموو شەو چاڵێك لە سینەمدا هەڵ ئەکەنن.
ئەی کچی لە خاچ دراوی بەردەم مانگەشەو!
ئەی ژنی لەش قفڵ کراو!
لەم بەندەرەدا بۆ کلیل مەگەڕێ.
لەم زەریایەدا بۆ کەشتیی مەگەڕێ.
کەشتیی ترسەو مردن تەنها بەندەرێکە
کە بێ تەم و مژ بیبینم
سەرەتا.. ترس
کۆتایی.. ترس
حیکایەت و ماڵ و خەبات و کتێبم
هەموویان هەر، بە ترس و، لەرز، داپۆشراون.
ڕەگی ئەم مەرگە درێژە.
ڕێگای ئەم مەرگە لە فەوتی سەرچاوەدا کۆتایی دێ.
مردن لەناو مردندایە، شمشێر لەناو شمشێردایە.
لە رۆژهەلاَتی سەرتەوە تۆفانی ڕەش بەڕێوەیە.
ئەی کچە ساسانیە بەد ناوەکە!

ئەی ژنی موغە کوژراوەکان!
"لە ئێوارەیەکی شەڕەنگێزدا،
لە ئێوارەیەکی کوێردا،
لە ئێوارەیەکی ڤیریندا:
ئاسمانیان لەسەر داخستین،
خاکیشیان لەسەر پێوەداین.
(مانگ)یان بە نووکی ڕمەوە بۆ هێناین و
ئەوسا بوو بە
ئاهەنگی لە دایکبوونێکی ترمان.
ئیتر لە شەرابی بەهەشت و
ماچی حۆرییاندا خنکاین. من بەتەنها چل حۆرییم هەبوو چل.
بەلاّم تۆیان تیانەبووی،
ئەی کچە ساسانیە نەفرەت لێ کراوەکە!
تۆیان تیا نەبووی، تۆ ئەوکاتە لە گەشتی ژێر زەمین و
دنیای ژێرەوە بووی، تۆ لەوێ بەشوێنی مندا ئەگەڕای"
ئەوە یەکەم جاری مردنە ئێسك سووکەکەم بوو.
ئەوە یەکەم پەیوەندی نێوان ملم و شمشێری بەوەفاو
داری حەد بوو.
ئەوە ئەوەڵ سەحەری مەرگی من بوو.
ئاوێزانم بە،
ئەی کچی خۆڵەمێش و ئەی ژنی مەملەکەتی ئافات!.
وا لە رۆژهەلاّتی سەرتەوە

مۆم و بوغوردی مەرگم ئەسووتێنن.

وا لە ڕۆژهەڵاتی لەشتەوە

گۆڕەوشاری شیعرو پرشنگ و گۆرانیم ئەدەن

من ناتوانم باهۆزی شێتێتی خۆم

لەم ئافاتە بشارمەوە

ئەمە چارەنووسی عەشقێکە مل لە شمشێر ئەسوێ.

ئەی کچە ساسانیە جوانەکە!

وەختی سوروسات بەسەرچوو

مەرگێکی نوێ منی ئەوێ!

پەریزادو
گوڵەکەی دوژمنی

ئەمە "بۆرەتار"[1] ێکی شوومەو سەرەتای شەوێکی ئاوس بە قات و قڕیی.
بۆرە تارێکی ژان گرتوو بە: بەچکەشەیتان و بەچکە سیاسی و بەچکە بازرگانەوە
ئەمە شەوێکی چەڵاکی[2] ڕەقەڵەی بەدبینەو بێ بەزەیی.
چاوەکانی گۆڕیچەی ئەستێرانن و پەناگەی جادووگەران.
ئەم شەوە: قەڵای مێردان نییە، قەڵای دزانە، قەڵای کاسە سەرم و
قەڵای جەستەی ڕووخاوم و قەڵای خۆڵەمێشی ئارەزۆکانمەو هەوێزی[3] تاوان!
لەم شەوەدا، پەریزادەکەم!، کاتی ئەوە هاتووە، نۆرەمە
منیش چیرۆکی بەنەعلەت کراوی خۆمت بۆ بگێڕمەوە:
حیکایەتی مردنم و گۆڕەوشاردانی هەزار جارەم
"تۆ بڕوانە هەڵمی ڕۆحم"
تۆ بڕوانە حیکایەتی ژیانە کەڕو (کوێرە)کەم

---

[1] بۆرەتار: تاریکایی سەرەتای ئێواران و بەیانیان.
[2] چەڵاک: داری باریک و درێژ.
[3] هەوێز: مۆڵگە.

تۆ بڕوانە پرشنگی زیندە بەچاڵ کراوم
حیکایەتی مێژووە گەوجە خۆشەویستەکەم
"تۆ بڕوانە شازادە شەڕواڵ کەسیفەکانم"
ئەم چیرۆکە سەرابەو سەرابیش نییە
ئەم حیکایەتە پەندە و نەخشی سەر بەردیش نییە
پەریزادەکەم ئەی پەریزادی بێ دایك و باوك
پەریزادی لە کونە دیوار بووی، بێ کۆشك و بێ کەنیزەك!
ئەی پەریزادی لە خێڵی پەرییان یاخیی و بەخێڵی رافزی ئاشنا.
نۆرەمە منیش بتخەمە ناو کەشتیی گومان ودوو دڵیی خۆمەوە
کەشتیی ڕاڕایی و بەدمەستیی و گوناهی خۆمەوە بە جۆگەی شەراب و
رووباری ژەهرو یەکاوی[4] تاواندا بتسوڕێنمەوە.
بە شاری چوارمێخە کێشراوی ویژدانی خۆمدا بتگەڕێنم
بە شاری چۆڵ و هۆڵی زراو تۆقیوی هاوارەکانی کۆن و نوێمدا
بتبەم و سەرە بڕڕاوەکانی خۆمت نیشانبدەم
"تۆ بڕوانە چەندە جوانم بەم خوێنەوە"
دەروازەی مۆزەخانەی
لەشە مۆمیاکراوەکانی خۆمت بۆ بخەمە سەر گازی پشت
"تۆ بڕوانە شوێنەواری خەونەکانم"
پەریزادەکەم! ئێستا ئیتر کاتی ئەوە هاتووە
بتخەمە سەر ئەم باڵە کۆتەرانەی خۆم و
بەرەو سووتانی ئەبەدییت بەرم و تا لای"مانگ"ی

---

[4] یەکاو: شەت، چەمی گەورە کە لە چەند ئاو پێکهاتبن.

باتوومەتی سۆزانیی لە ئاسمان بەدەرکراو.. بەرزت بکەمەوە.
نۆرەمە، پەریزادەکەم!، نۆرەمە، منیش پێت بڵێم:
"هێندە لە تەنکاودا ژیام
بووم بە ماسیەکی گەمژەی ئاوی دنیا
ئەوەتا نە زەریاکان پێناسەم ئەدەنێ و
نە ئۆقیانووسەکان بڕوام پێ ئەکەن.
هێندە لە گوێ ئاگردانی وڕێنەکردنی باپیراندا دانیشتم و
ئەژنۆم دایە بەر چەناگەم و گوێم لە شڵپ و هووڕی درۆیان گرت
ئێستا وەك سێبەرێکی کڕی خەواڵووی مێش لێ نیشتووم لێهاتووە
ئۆە! من چ عیبرەتێکم بۆ مەرگی هەرزان
ئۆە! من چ عیبرەتێکم بۆ ئاخرزەمان!"
گوێم لێ بگرە! پەریزادەکەم!، گوێم لێ بگرە!
جارێکی دی ئەچمەوە ناو دەنگی
"ئاناباز"و ئەسپەکەی جڵەو ئەکەمەوە
سەر ئەکەمەوە بە مێژووە خۆڵاویەکەی داو توێژ بە توێژی
زەمان هەڵ ئەدەمەوە. دیسانەوە جارێکی دی ئەبمەوە بەکالانی ئەوسا:
"لە دەمادەمێکی[5] ژەنگاویدا، لە کازیوەیەکی حەپەساودا
"گەزنەفۆن"ی خواوەندی زرێ پۆشانی گریك،
سەرکردەی هزرو بازووی
جیهانی خوێن و دووکەڵ،
کوڕی پەرستگا ڕووناکەکانی"ئەثینا" و ئەسپی

[5] دەما دەم: بەرەبەیان.

ئاوی و شێری چنگ بە مەشخەڵانی باکۆدانی زەمین زەمین لە دوای زەمین
"گەزنەفۆن"ی وەچەی"ئاخیل" بەخۆی و دەهەزار سواری
تۆز لێ نیشتووی بیابانێکی دوورەوە
ڕەو ڕەو، دەستە، دەستە
لە دوای شەڕێکی دیکەی سوورهەڵگەڕاو
روویان کردە ئەم وڵاتی
دێوو درنجە
ڕێگای گەڕانەوەیان بۆ یۆنان، بە کێوی هاواری ئێمەو
پێدەشتی جەستەی جنراوی ئێمەدا تێ ئەپەڕی.
گەیشتنە دەربەندی
"گۆمە سپیان"
پەیکانی هەزاران ڕم لەبەر بارانێکی نارنجیدا
ئەدرەوشانەوە
تۆ ئەو کاتە رووت و قووت
لەسەر ڕەوەزێکی
دڕەوە تەماشات ئەکردین.
ئێمەش لەبەر باهۆزێکی ڕەشدا بەرەو ژوور
هەڵ ئەهاتین
بانگی خواوەندە بەردینەکانمان ئەکرد.
پەنامان ئەبردە
بەر مانگەشەوی تۆقیو
پەنامان ئەبردە بەر برووسکەو چەخماخەی

نیشتمانی هەورە کۆیلەکان
داوێنی جادووگەرە ترساوە ڕیش درێژەکانی
خۆمانمان ئەگرت.
عەقڵی ئێمەو عەقڵی بەرانە کێویەکان
لە یەکتر جودا نەئەکرانەوە.
چاوی ئێمەو چاوی گاشە بەردەکان هەر یەك چاو بوون
دەروونی ئێمەو دەروونی ئەشکەوتە نسرمەکان
هەریەك شت بوو.
لە پڕێکدا "گەزنەفۆن" ڕێگەی وێڵ کرد
ئێمە ترسی خۆمان کرد بە بەردوو
بەسەر ئۆردوی ماندوودا.. خلمان کردنەوە.
لە بۆسەی "با" پێچێکدا، دوو برایان دەستگیر کردم.
"گەزنەفۆن" برا بچکۆلەکەمانی لەبەردەم ناوەنجیەکەدا لە هەڵەموتێکەوە هەڵداشتە خوارێ.
ئیتر ناوەنجیەکەمان کەوتە پێش ڕمەکان،
کەوتە پێش مەرگی زرێ پۆش،
کەوتە پێش تۆفان و بوولەرە.
ئیتر لەو ڕۆژەوە ئەو برایەم، برای نەوجوانی نەعلەتیم،
بوو بە دیرۆکی[6] چارەنووسی بەردەوامی تا ئەمڕۆم"
ئەمە دەورکردنەوەی خامۆشییە لە دۆڵێکدا"با" نەیگرێتەوە
ئەمە چەقینە، چەقین، چەقینی ئەسپەکانمان
لە زستانێکدا کە کۆتایی ئەوان و ڕمەکانمان،

[6] دیرۆك: مێژوو.

ترس و بيممان.

ناديارن"ناديار"

ئۆه! چ زستانێکی نەزۆکەو چ ترسێکی دوورو درێژ

ئۆه! چ ئەوينێکی بەسامەو چ مردنێکی شەرمنۆك

ئۆه! پەريزادەکەم، پەريزادەی باداوه[7] و گەرداو

ئۆه! پەريزادەکەم، شاژنی کلۆڵی و گڕاوی[8] سووتاو!

پەريزادم!

لەم شەوەدا هەموو برينێکم

مۆمێکەو هەموو مۆمێکم برينێکه

"ئەو بکوژێتەوه ئەم هەڵئەبێ،

ئەو هەڵبێ ئەم ئەکوژێتەوه"

بەمجۆره: لە ئازاره جوانەکان، لە ئازاره نازدارەکان،

لە دۆژەنه[9] شۆخو شەنگەکان، جودا نابينەوەو

دابڕيين لە نێوانی من و تۆو مەرگدا مەحاڵە!

لەم شەوەدا،

هەموو پەيڤێکم پزيزکێکی ترافيەی[10] نێو غوربەتەو

هەموو غوربەتێکم

پەيڤێکی سەرگەردانی سەر شەقامەکانی دنيايه

بەمجۆره: لە هيوا نائومێدەکان، لە مژده ڕەشپۆشەکان،

---

[7] باداوه: کرێوه، تۆف.

[8] گڕاوی: ماشقه (عاشقەو ماشقه)

[9] دۆژەن: خەفەتی گەوره.

[10] ترافيه: ئاوارەو دەربەدەر.

له بەهارە زەردو بنسانەکان[11] جودا نابینەوەو
دابڕیین له نێوان من و تۆو وڵاتی گریاندا مەحاڵە!.
پەریزادم!
من گیانم زەنەکی[12] عەشقەو بەرپەسارێکی[13] نسێی ساڵانته
هەمیشەو هەمیشەو هەمیشە.. تەڕوپاراوە مەراقم.
هەمیشەو هەمیشەو هەمیشە.. وشك و برنگە ئارامم و
هەمیشەو هەمیشەو هەمیشە.. تینووە ئاوم
هەمیشەو هەمیشەو هەمیشەیش:
ئاگرم ساردو، سەرمایەتی و هەڵ ئەلەرزێ هەتاوم!.
پەریزادم! ئەز بۆ ئەوە زاوم قەبرم له گوێ سەرم بلەرزێ!
"چ سەرێکی نەفرەتییە سەری من"
ئەز بۆ ئەوە زاوم هەر ڕاکەم و هەر ڕاکەم و، نەیشگەمێ
"تراویلکەی کام قاقڕو خۆڵستانە ئاواتم؟"
پەریزادم!

من لەسەر گێڕانەوەی رووبارە- چیرۆکە درێژەکەم و
جۆگە- چیرۆکە کورتەکەم
چیرۆکە- کانیە زۆر زۆر کورتەکەم بەردەوامم:
"له دوای کۆچی ئەسپەکەی "ئاناباز"یشەوە
هەر جڵەوی ترە ئەیگرم و

---

[11] بنسان: کزبوون و ڕەنگ پەڕینی مرۆڤ.
[12] زەنەك: شوێنی هەمیشە تەڕ.
[13] بەرپەسار: لاپاڵ.

هەر سوارم و هەر غارێکی وەستاوم!
چەندین سەدە لە دوای"گەزنەفۆن"یشەوە
ئەو گاشە بەردەم بێ وچان لە تل بوونەوەدام.
جوانترین مێژووی وەرینم.
خێراترین تیشکی تەمەڵییم.
قۆزترین سواری چەقێنم!.
هەزاران ساڵم خستە سەر ڕانم،
یەکێکیان نەبوون بە دۆستم.
هەزاران ساڵم خستە سەر شانم و
هەموویشیانم بەردانەوە..
بەم جۆرە- پەریزادەکەم!. بەم جۆرە.
من پڕۆژەی عیبرەتێکی هەمیشە نوێم
عیبرەتێکی مامۆستا ئاسا
بۆ سروشت- بۆ دنیا، بۆ گەردوون
بەڵام هەر بۆ تۆ ناو هەر بۆ خۆم نا!"
پەریزادم! پەریزادی تاق و تەنیا
جارێکی دیش لە کۆچدا بوو
لەوێ لە"ڤینتسیا"
لە ڤینتسیای عاشقی مانگە شەو و ئاودا
لە شاری سیحردا
لە شەوێکی زیویندا
لەنێو "باڕ"ی بەلەمێکی پەمەییدا،

چڕوچاوی خۆم نا، شیعرەکانم کچێکیان کرد بە هاوڕێم.
ئەم کچە فریشتەی ئاویی بوو،
لە دوورگەی خەون و خەیاڵەوە هاتبوو،
نیوەی لەشی ماسیی و
نیوەکەی تری ئادەمیی بوو، ئەبریسکایەوە،
ئاوازێکی ئاڕووشەی[14] داگیرساو بوو.
نەوڕەسێکی مێینە بوو.
ناوی"ئەلیزابێـث" بوو.
کە لێم پرسی تۆ خەڵکی کوێی؟ پرشنگی دایەوەو
وتی:"من خەڵکی نیشتمانی هونەرم
باوکم ناوی شیعرەو
دایکم ناوی مۆسیقایەو
هەر ئەوەندە لە ڕەچەڵەکی خۆم ئەزانم!"
ئەو شەوە تا درەنگان
لەگەڵ ئاودا مەوجمان دایەوە.
ئەو شەوە تا درەنگان
لەگەڵ سنەوبەرەکاندا سەمامان کرد.
لەگەڵ بادەدا
ماچی مانگە شەو و ڕوومەتی هەورمان کرد.
لەگەڵ گیتارژەنەکانی ناو کۆڵانی ئاودا
خۆشەویستیمان خواردەوە.

---

[14] ئاڕووشە: بزۆزو جووڵە جووڵکەر.

لەتەك ماسیگرەكاندا

لە قوڵایی زەریا ورد بووینەوە.

لەتەك گەڕیدەكاندا

گۆرانیمان وتو عەشق نامەمان خوێندەوە.

لەسەر پەلكە رەنگینە دیلانێمان كردوو

خۆمان لە ئەستێركی خەرمانە هەڵكێشا

دوو كلاّوی پووشی دەستكردمان كڕیو

لە دواییشدا دامان بەدەم جۆگەیەكەوە.

لای ژنە فالگرەوەیەكی قەمووری دەموچاو كوتراو

دوو فاڵمان گرتەوەو لە دواییدا قاقا پێكەنین.

لەبەر جامخانەی كتێبخانەیەكی خەواڵوودا

وەستاین و لەیەك كاتدا

تەماشای كتێبەكانی"ماو" و"قەززافی" و

"جان جاك رۆسۆ" مان ئەكرد.

"ئۆە! پەریزادەكەم

ئەو ساتانەیش بەختیاریم هەر شپرزەبوو

ئەو ساتانەیش

هەر گوێم لە ترپەی پێی مەرگ بوو

ئەو ساتانەیش

هەر لە بەلەمێكی سەرەو نخون ئەچووم.

لە ناكاوێكدا، "ئەلیزابیث" كێشیكردم و

بردمیە ناو كابینەیەكی نیوە رووناكەوە

لەهەر گۆشەیەکدا مۆمێك ئەسووتا

هەلۆیەکی مۆمیاکراو باڵەکانی کردبۆوە.

لەسەر مێزێکی ئەبەنووسی خڕ

گوڵدانێکی پڕ لە گەڵا زەیتوون دانرابوو،

چەند کەسێکیش دەوریان دابوو،

کە بەرچاوم ڕۆشن بۆوە، ناسیمنەوە:

دانتی و کەپووە کەوانیەکەی، بتهۆڤن و

قژە بژەکەی، فان کوخ و گوێچکە بڕڕاوەکەی،

دستویفسکی و رووومەتە تێك قوپاوەکانی،

لۆرکاو پەڵە خوێنەکەی سەر سنگی،

وەك مەلێکی ترساو لەسەر کورسیەك هەڵکوڕمام

پەریزادەکەم! من هەر گوێگر بووم گوێگر،

گوڵدانەکە چەند دووا منیش هەر ئەوەندە!

لەو شەوەوە زانیم من هێشتا فێرە ئاخاوتن نەبووم.

شیعرم ئازار داوە، تەنکاوم خوێندۆتەوە، ڕوانینم هەر ئەوەندەی

چۆلەکەیەکی تەڕ فڕیوە. ئۆە! پەریزادەکەم!

ئەم کارەساتی عەقڵە چەند گەورەیە!

هەر ئەو شەوەیش زانیم

لەبەرچی"ئەلیزابێـث" ی کچی شیعرو مۆسیقا

پەلکێشی کردم بۆ ئەو کابینە نیوە ڕووناکە

پەریزادم! لە کەناری ئەم ئەشکەنجە بە خوڕانەی مندا

لە کەناری ئەم نیگا وێڵ و پەڕاگەندانەی مندا

وەك دەیان پۆلە پەڕەسێلكەی دوای تۆفانێكی تووش
چیرۆك لە دوای چیرۆكم ئەمرن و
شیعر لە دوای شیعرم رەق ئەبنەوە
من كوڕی كارەساتم و
كارەساتیش كوڕی ئەم هزرە زڕو نەزۆكەمە!
پەریزادم!.. من ئەمشەو هاتوومە لات و
مەستی نەزانینی خۆمم،
پەپووسلێمانكەیەكم سەر خۆش،
فڕینم لا سەنگ و نزم و
دەنگم قرتاو و خەونم قرچۆك.
من پەیامبەری ئازارە بڕۆنزیەكانی تۆم و
پۆستەی بروسكەی
هەرگیز نەگەیشتووت.
من پەیامبەری ئازای ژێر كەوتووی تۆم و
قەڵغانی مێژووی لە دەست پەڕیوو
شمشێری نوشتاوەت!
من بكوژی هەموو ئەو ڕوبارانەم
كە لە سەرچاوەی خوێنی تۆوە هەڵقوڵین.
بكوژی هەتاوی ڕوخسارت.
بكوژی گوڵە گەنمی پەنجەكانت.
بكوژی بارانە سەوزو سورەكانت.
بكوژی بەخت و بكوژی لەشت!.

پەریزادەکەم! دە ئیتر بۆ دوودڵی و بۆ ڕاماوی؟
لەم شەوە شوومەدا، لەم شەوەبەدبینەدا، وەختێتی ڕا بەو
عاشقە بکوژەکەت، دڵدارە چەقۆکەت، بارانە ژەهراویەکەت،
گوڵە دوژمنەکەت، کە منم من..
بە سزای ئەبەدیی خۆشەویستیی بگەیەنەو
عاشقی نوێ و مێژووی نوێ و گوڵی نوێ بخولقێنە!

ئەیلولی 1992

ئاوابوون و بوومەلەرزە

ئاوابوون بوو.
ئەی شەفەقی لە خاچدراوی جەستەم و مانگی کوژراو!
ئاوا بوون بوو.
وەك زەردەپەڕی"گاتاکان" لە پەرسگەی ڕووناکیدا.
وەك پووکە پووکی درەخت و،
وەك بینایی دارو بەردوو،
سۆمای کێوو، نیگای هەورو، چاوی ڕێ و بان..
وەك ئاگردان
وەکو دایکم
هەموو کەلەپۆکان گریان!
غەزای سەربڕینی شاخ بوو، غەزای ڕۆحم، غەزا.. غەزا
غەزای دەروونی داربەڕوو
غەزای.. بەفرو
غەزای.. وشەم
غەزای گوڵجاڕی ئاوێستا!
لێشاو بوو، لێشاو بوو، لێشاو
لێشاوی پێکەنینی لم،

قاقای ڕم و قاقای دەف و قاقای تەپڵ
لێشاوی خوڵی بیابان:
لە هەڕەتی تەپ و تۆزی سەرکەوتوودا!
لێشاوی دوورگەی نەفرین بوو
لە هەڕەتی خوێن جمانی شیرو شمشێری لەشکردا..
چاوەکانی خۆشەویستیی
چاوی نەستمان
وەك قوتیلکە کزەکانی سەر تاشەبەردی ئاتەشگە
کوژانەوەو بوو بە ئاهەنگی خەلیفەو
جەژنی فەتحی کافرستان...
غەزابوو. غەزا بوو.. غەزا
ئاوابوون بوو لە بەیاندا
هەڵقرچان بوو لەناو بەفراو
بەفرانبار بوو لە دۆزەخداو
دۆزەخیش بوو لە بەهەشتی تازەماندا!.
فەرمان فەرمانی سەحرا بوو.
فەرمان فەرمانی ئاسن بوو
فەرمانی باوك، فەرمانی تیر، فەرمانی شیر
ئاوابوون بوو.
ئاوابوونی عەشق لە مەرگاو مەرگ لە عەشقا
"شین و شەپۆڕی باران بوو"
ئاوابوونی لەش لە تەمداو تەم لە لەشدا

"گەرمەشینی دارستان بوو"
هەستانە سەرپێی زریانی زەردی لم و
چۆك دادانی چیاكان بوو..
ئاوابوون بوو
خۆرنشینی بانگی موغ و
پژانی شیعرو گۆرانی و
توانەوەی ئێسكی هەتاو و
هەڵوەرینی سەروقژی دڵداران بوو..
ئاوابوون بوو
خەرەندەكان پڕ بوون لە تەرمی دارگوێزو
پڕبوون لە سكڵی كوژراوو
پڕبوون لە گوڵی جوانەمەرگ
بێشەیەك شمشێر ئەجووڵێ و دێتە پێشێ
ئاوابوون بوو
كانیی وەك منداڵ ئەترسێ
پیاو وەكوو چیا ئەترسێ
مێژوویش وەك درەخت ئەسووتێ
بێشەیەك شمشێر ئەجووڵێ و دێتە پێشێ
غەزا بوو.. غەزا بوو.. غەزا..
ئاو لەسەر تاوێر خۆی ئەكوشت
دابڕان بوو. جوێ بوونەوە. دابڕان بوو
داچۆڕانی دوا تنۆكی زەردەخەنەی گاتاكان بوو.

ڕنینەوەی دەنگی شاخ و
بڕینەوەی ڕەنگەکان و
دابڕانی کات لە شوێن و شوێن لە کات بوو.
بێشەیەك شمشێر ئەجوولێ و دێتە پێشێ.
گوناهە بەسەزمانەکان، پۆلە باڵندەی وەریو بوون
پۆلە هەوری رەنگ پەڕیو بوون
خۆیان خزانە باوەشی شمشێرەوەو
بوون بە ترسێکی رواوی باخچەی بەهەشت
بوون بە کەنیزەکی شەو و
بوون بە غیلامانی یاوەران..
کوژانەوە دەستی پێکرد!.
لە سەرانسەری ئەم کافرستانە جوانەدا،
لە سەرانسەری ئەم ئازارە شۆخ و شەنگەدا.
باڵندەیەك نەما کوێر نەبێ
هەورێك نەما نەزۆك نەبێ.
باخێك نەما ئیفلیج نەبێ
لە سەرانسەری ئەم بەهارە خوێناویەدا:
هەردێك نەما وەك غەنیمە سەوزیی لەبەر دانەکەنرێ
گومێك نەما وەك غەنیمە شینیی لەبەر دانەکەنرێ
ئاوابوون بوو
توانەوە بوو
دابڕان بوو

"ئەوەی بیستتان: ئەوە دەنگی جەستەی من بوو.
ئەوە زریکەی مەمکم بوو. قیژەی بەژن و گەردنم بوو
ئەوە هاواری مەرگم بوو. لە هەڕەتی داڕماندا..
ئەوەی بیستتان: دەنگدانەوەی یەکەم غەزای
یاوەران و پیاوچاکان بوو لەناو لەشما.
ئەوەی بیستتان: دەنگدانەوەی خوێنی عوزرو
دوا چەخماخەی کچێنیم بوو.
ئەوەی بیستتان: گرمەی کەوتنی سەرم بوو.
شڵپەی ناخم، هاژەی رۆحم، زەنگی ناخم.
ئەوەی بیستتان قرمەژنی نوشوستیم بوو.
من کچە چاو سەوزێکی میدیاییم
ناوم"ناهید"ە
شەرابی گاتاکان لە ناوەکەم ئەچۆڕێتەوە
من بە نێوی"ناهید"ی خواوەندی جوانی و میهرەوە ناونرام.
گەلاّ زەیتوون چاومەو چاوم گەلاّ زەیتوونە.
بالاّم کلّپەیەکی کەڵەگەتە، گەردنم کێلی ڕەوەزانە.
ئەو شەوەی لە دایك بووم
مانگ لە دەربەندی پیرەمەگروندا قەتیس مابوو
مانگ بە هانای مەزدەوە هاتبوو.
ئەو شەوەی لە دایك بووم
لە تێلی طاوسیانەوە پێچام و حەوت جار
بەدەوری ئاگرێکی خۆشدا گێڕایانم..

چل قومری باڵ شین بۆیان ئەخوێندم
چل گوڵە هێرۆشیان کردبوو بە چەتری سەرسەرم.
ئەو خاڵەی لەسەر تەختی تەوێڵمە
نیشانەیە، ئەوە شوێن ماچی پیرۆزی ئاهورامزدایە
من لە دەستەی فریشتە سپیەکانی میدیام.
باوکم ڕەزەوانی پەرسگە گەورەکەمانە.
باوکم بە ڕیشە سپیەکەیەوە
لە درەختی نووری ئاوێستا ئەچێ.
من تاقانەی ئەو بووم..
وەك تاقانەی زنەی قاقرێك.
"مەردۆخ"ی پاڵەوانی سەر سنگ نەخشاو
بەسەرە "بەران"ی پیرۆز، عاشقم بوو
چەندین بەوری بۆ کوشتم
چەندین پڵنگی بۆ ڕاو کردم.
هەتا "با"ی دڕکاویی سەحرای لە شمشێر زاو
نەگەیشتبووە لامان
ئاسمان و زەویمان وەکوو
پەڵە هەوری سپی و گوڵەگەنم پاك بوون
کە "با"ی ڕەش گەیشت "با"ی وەشتمان مرد
بوو بە زەمانی کوللە بارین
بوو بە زەمانی ئەوین هاڕین..
ئەم "با"ی چقڵە بەیەکەوە گوڵەگەنم و چاومان ئەخوا

بەیەکەوە پەنجەمان و لاسکی شیعرو تاڵە قژی پەریەکانی
مەملەکەتی خەونی میدو مەمکەکانی"ناهید" ئەخوا.
کچە میدیی گوڵ وەنەوشە، لە پەنجەرەی
ڕەوەزەوە وەك کازیوە هەموو ڕۆژێ سەر دێننە دەر،
مانگ بەسەروو، گوڵ بە سەروو، گزنگ بەسەر
ئەڕواننە دوور، چاوەڕوانی حیلەی ئەسپ و بانگەوازی
مەردۆخ ئەکەن. چاوەڕوانی بوومەلەرزەی مەلەك طاوس،
چاوەڕوانی رەزەوان و گەڕانەوەی گاتاکان و مەشخەڵانی
پرچەکانی ئاگر ئەکەن
"نایەنەوە، تیژتر بووە
دەمی ئەم شمشێرە زەردە
نایەنەوە، زیندوویش تەنها سبەینێیە"
خوداوەندی عەشق و جوانیی
خوداوەندی پەیام و جەستە خوێناویی
خوداوەندی شیعرو نامۆیی و تەنیایی
"ناهید" ئەڵێ:
زەریاکانی چەندین سەدە وان لە سەرما.
من هەڵمی دوێنێ و
بارانی ئەمێستاکەو
خەونی سەوزی سبەینێشم
لەیەك وەختا یەك ناوم هەیەو سەدان ناو.
مێینەم و نێرینەم و گیاندارم و بێ گیانیشم.

من خۆم زەمانی قوربانیی بێ بڕانەوەی ئەوینم.
سەدهەزار جار کوشتویانم.
سەد هەزار جار ژیامەوە.
من گەردنی ژێر شمشێری
زەردی هەموو کات و سەردەمێکم.
من ئەو خوێنە نەفرەتیەم کە ڕشتنم نابڕێتەوە.
سەدە هات و سەدە ڕۆیشت و منی یەکەمین دەریاچەی
گوناهی جوان، گوناهی شەنگ، بووم بە دایکی
هەموو مێرگە کوژراوەکان، بووم بە سەری پڕ لە قیژەی
مێژووی ئاوو مێژووی خۆڵ و هەقی چوار مێخە کێشراوی
رەجم کراو.
من تەبایی ناکۆکیەکانم:
کۆنی تازەم.
زامی ساغم.
سوێی تریقەی پێکەنینم.
ماڵی بێ جێم.
بەهەشتییەکی دۆزەخیم.
ڕەشەبایەکی لەسەرخۆم.
شەماڵێکی پڕ لە پشکۆم.
شەرابی بێدارکەرەوەم.
تۆبەی مەستم.
پەپوولەیەکی زۆر دڕم.

کڵپەیەکی ساردو سڕم.
خۆرەتاوێکی تاریکم.
تاریکایی چراخانم.
کوێستانێکی پڕوکاو و
بیابانێکی پاراوم..
تەم و مژو، لێڵی: روونم.
من ئەشکەنجەی کامەرانی و پێکەنینم.
ئاخ لە من ئاخ لە من ئاخ.
نامۆی ناو ماڵەکەی خۆم و
غەریبی ناو گیانی خۆمم.
سپی ڕەش و ڕەشی سپی و
دەنگدانەوەی ناو بێ دەنگی و
ڕەنگدانەوەی ناو بێ ڕەنگی و
سووڕانەوەی ناو وەستانی جەستەی خۆمم.
من بینایی نابینایيم،
من کەسدارێکی بێ کەس و
جوگرافیای بێ خەریتەو
ماتماتیکی بێ ژمارەو
کارەساتی بێ دیرۆك و
ڕێزمانی بێ زمانی دەنگی خۆمم!.
من لە تەمتوومانی سەدەی خۆمدا
لە ئاگری جەستەی خۆمداو

لەسەر کورسیی خاچەکەی خۆم
هەموو جارێ
بە دیداری ئەو ئازارە سووتاوانە شاد ئەبم
کە دوای من ڕسکان و نەمدین.
کە دوای من هاتن و
بە بەردە ئەستێی خەم
سەرزەمینیان ئاگردا.
بە بومەلەرزەی شپرزەو گومان
تۆببەی یەقینیان هەڵەوگێڕ کردەوە
هەموو جارێ
لە باڵکۆنی هەورە بەرزەکەی خۆمدا
بە دیداری ئەو بارانە کوژراوانەی دوای خۆم شاد ئەبم
بەرامبەر یەك دائەنیشین
چاو ئەبڕینە زامی یەکتر
ئەوان ئەبن بە من و من ئەبم بەوان..
دەست ئەخەینە ناو دەستی ژان و خولیای یەکترەوە.
مەگەر بە هەندێ نیشانەی ساڵدا لە یەکتر جوێ بکرێینەوە
ئەگینا هەر:
یەك سەرمان هەیەو
یەك چاومان هەیەو
یەك پەرستگایش.
شەوانە لە باڵکۆنی هەورە بەرزەکەی خۆمدا

پێکەوە ئەیکەین بە شایی گوناهی سپی و
شایی مەرگی راپەڕیو و شایی خاچی سەرچۆپی کێش.
زەماوەندی هەموو گومانە جوانەکان.
ئێمە لەم ولاٌتی هەتا هەتایەی عەشق و هەتا هەتایەی
ئاگردا. بریتین: لەو ژن و پیاوە بە نەعلەت کراوو
رەجم کراوانەی، کە یەك لە دوای یەك، کەلٌبەی
مێژووە درِەکانمان هەلٌکێشا، هزریان تووشی
ژانی خۆشەویستی و بوومەلەرزە کرد. ئێمە لەم ولاٌتی
ژیلەمۆو ناتەباییەدا، هۆش و گۆشە مل کەچەکانمان
فرِێدایە گەرداوە تووشەکانی گومانەوە. وەك پلٌنگ
"نەء" مان بەردایە گیانی"بەلٌێ" باوەکانی دیوەخانان.
ئێمە دەرزی ئاژنی جەستەی دلٌنیاییمان کرد.
دۆزەخی ئەبەدیمان بۆ بەهەشتی قەناعەتە بەسەزمانەکان
داخست. نەمانهێشت تەختی پادشاهان و تاجەکانیان
لە ترس و لەرز بەدووربن
ئەگەر لە ترسی هەرِەشەی کوختێکی تەنیایش بووبێ.
نەمانهێشت قفلٌەکانی لە گەروودرِاوی رووناکیی
هەموو شەو بەئاسانی چاویان بچێتە خەو
بێترس و لەرز بنوون
ئەگەر لە ترسی کلیلێکی ون بوویش بووبێ.
ئێمە بریتین لەو برینانەی راوی چەقۆمان کرد.
لەو خوێنانەی زریانی سپیمان لێ کەوتەوە.

لەو سێدارانەی گوڵاڵەمان لەسەر ڕووا.

لەو مەنفایانەی نیشتمانمان لێزا.

ئێمە بریتین لەو نائومێدیانەی بە هیواوە سەرمان نایەوە!

شەوانە لە باڵکۆنی هەورە بەرزەکەی خۆمدا

پێکەوە، زامی هەموو سەدە دوورو نزیکەکان کۆئەبینەوە

وەك پوورەی هەق ئەخرۆشێین.

کورسیەکەی من بە تەنیشت کورسیەکەی مەسیحەوە.

کورسیەکەی حەللاج بەرامبەر کورسیەکەی ژان دارك.

کورسیەکەی بابك بەتەنیشت کورسیەکەی قاسملووەوە.

کورسیەکەی جەمال عیرفان بەرامبەر کورسیەکەی "مەزد"ە.

کورسیەکەی عبدالخالق معروف بەرامبەر کورسیەکەی شەرەفکەندی.

کورسیەکەی موسا عەنتەر بەرامبەر کورسیەکەی سەعید پوور.

شەوانە لە باڵکۆنی هەورە بەرزەکەی خۆمدا:

پێشوازی لە تۆفان و مەوجدانەوەی هەقی خوێناویی ئەکەم

پێشوازی لەو سەرە بڕراوانەی تووڕدرانە بەردەم سەگەلی خەلیفەکان

"دواتر بوون بە مانگ"

پێشوازی لەو مەچەکە بڕراوانەی

خرانە تەندورەکانی خەلیفە ژنەوە

"دواتر بوون بە قەڵبەزە"

پێشوازی لەو پەنجە قرتاوانەی

کران بە دەنکە تەزبیحی ئیمام

"دواتر بوون بە پەلکە گیا"

پێشوازی لەو لۆلاقانەی خرانە ژێر تەختی شاهان و
"دواتر بوون بە دارستان"
دیسانەوە ئاوابوونە
ئەی"ناهید"ی ئەو دیو پەنجەرەی غوربەت و سامالّی رۆح!
ئاوابوونە.. دیسانەوە خۆرنشینی
سەری من و.. دابڕان و جویّ بوونەوەی
نێوان جەستەو گیانی منە.
پێك گەیشتنەوەی مەرگ و دووکەلّ زریکەو خۆلّەمێشی
ناو ئەنفالی یەکەمین و دەیەمین و سەدەمینە..
پێك گەیشتنەوەی خاچەکانە.
پێك گەیشتنەوەی ماچ و مووچی زامەکانە.
پێك گەیشتنەوەی دووڕییانی هەموو هەموو مەزدەکانە.
تێك ئالاّنی پرچی ژان دارك و کاکۆلّی عیساکانە.
تێك ئالاّنی ڕیشی حەللاج و مام وەیسی گەرمییانە.
ئاوا بوونە!.
"1988"ی میلادی
بەرامبەر"2693"ی ئەنفالیی!
1988 هەزار هاوار.. دوای لە دایك بوونی کوڕی خاچ و کوڕی ئازار
1988 هەزار برین.. دوای خوێنی ژان و وێلاّشی مریەم.
1988 هەزار قولاپ.. دوای لە دایك بونی تۆڕی یەهودا.
1988 هەزار تۆفان و1988 هەزار بورکان و
1988 هەزار ئاخ لە چرکەیەکدا

ئاخ 1988!
ئەی کێلە سالی، گۆڕی شیعرو ئەستێران
گۆڕی زەردەخەنەو
گۆڕی گژوگیاو
گۆڕی چاوانم.
ئەی بەرزترین دەنگی نائومێدیم و
ئەی جوانترین شیوەنی شاخانم!
ئاوابوون بوو.
سەد بێشە (خودە) ئەجوولێ و دێتە پێشێ
سەد بێشە پۆستاڵ. سەد بێشە تفەنگ
سەد بێشە بەلاو.
سەد بێشە تاوان ئەجوولێ و دێتە پێشێ.
ئەمێستاکە بەغدا
دۆڵپای هەشتاو هەشتی ئاسنینە، پێیەکی
لەسەر زاخۆیەو
ئەویتریان لەسەر بەسرەو مێژووی کۆن و
مێژووی تازە قووت ئەدات و تاعوونێکی نێو دەوڵەتیی
خۆشەویستی سەر زەمینە.
پەتایەکی سپی جوانە.
ئایەتێکی ژەهراوییەو
شەرەفێکی پان و پۆڕی ناو کەنداوەو
درۆیەکی (عەرەب)انی پۆلاّیینە.

ئەمێستاکە بەغدا غەرقی
سیحری نەوتەو
کەمەندکێشی گشت جیهان و سەرزەمینە.
ئاوابوون بوو. دیسانەوە ڕۆح نشینی باخچەو بەفر و
ئاوابوونی زەردەخەنەی دەشت و شاخ و سەربڕینی
کێڵگەو هەرد بوو. دیسانەوە غەزای جەستەی
من و بەرد بوو. غەزای تازە. غەزای ڕاگوێزانی لەشم.
غەزای شیعرو غەزای جەستەم.
ڕاگوێزانی دەست و پەنجەم.
هەڵکێشانی لاسکی خەون و سەروملی حەرفەکانم و
دەرهێنانی چاوی گوڵ و کوێرکردنی مەلەکانم و
کوشتنی ئاوو منداڵ و هەڵواسینی یادگارم و
بڕینەوەی بەژنی هیواو قەدی خاك و کوژانەوەی
یەك بە یەکی چراکانی ناو دەربەندی ژیانم بوو.
سەد بێشە دووکەڵ ئەجووڵێ و دێتە پێشێ.
سەد بێشە رق، سەد بێشە عەفلەق،
سەد بێشە صدام، سەد بێشە ژەهروو
سەد بێشە ئاسن ئەجووڵێ و دێتە پێشێ،
لێشاو بوو، لێشاو بوو، لێشاو
دیسانەوە لێشاوی پێکەنینی لم..
قاقای تانك و قاقای تۆپ و قاقای مێك و
قاقای مووشەکی زەمین بە زەمین..

ڤاڤای کریملنی مۆسکۆو
ڤاڤای پەیکەری ئازادیی ئەمریکاو
ڤاڤای ڕیشی فیدل کاسترۆو
ڤاڤای مەمکی هاوسەرەکەی کیم ئیل سۆنگ و
ڤاڤای کتێبە سوورەکەی چین و ماچین..
"ئەوەی بیستتان: ئەوە دەنگی برینەکەی سنگی من بوو.
ئەوە هاواری پەیامە یاخی بوەکەی سەری من بوو.
ئەوەی بیستتان: دەنگدانەوەی قەڵای وشەو
قەڵای ڕستەی جەستەی من بوو
ئەوەی بیستتان: ئەوە بوومەلەرزەی خوێن و
دەنگدانەوەی ئەشکەوتەکانی برینم و شریخەی
هەردوو نیگام و چەخماخەی ئاسۆی گەردن و
تەوێڵم بوو"
من کوڕە چاو مەیلەو سەوزێکی هەولێریم
ناوم "عبدالخالق"ە
کوڕی سەفینی کوڕی مەتینی کوڕی هەڵگوردم..
لە ڕەگەزی ئاگرم.
ئەو بەیانییەی لە دایك بووم
دایەنە یەزیدیەکەم
لە پەڕە گوڵاڵەیەکیەوە پێچام و
بردمی بۆ دەربەندی بازییان و
حەوت جار بە دەوری بەردە قارەماندا گێڕامی

حەوت جار لە ئاوباریکی هەڵکێشام.
ئەو بەیانییەی لە دایك بووم
جەمال عیرفان حەوت جار سەری ماچ کردم و
بە قەڵەمە پیرۆزەکەی خۆیشی
حەوت خەتی لەسەر تەختی تەوێڵم کێشا
"بێکەس"یش حەوت سروودی بەسەردا خوێندم.
حەوت پەپوولەی باڵ نارنجیش..
لە سنگی"حەللاج"ەوە هەڵفڕین و
لەسەر دەم و لێوم نیشتنەوە،
من لە ڕەوگەی ئەسپە سوورەکانی ئەیلول بووم
کورژنی چیام گەیاندە گوێی دنیا.
من ناوە کۆنەکەی خۆم فڕێ دایە ئاگرەوە..
ئاگریش ناوی نام پشکۆ..
تۆڕی یەقینم چەواشەکرد..
لە هەموو گەشتێکی بەگەرداو و تووشدا
ئەستێرەکانی"مصحەفی ڕەش" پێشم ئەکەوتن..
مەلەك طاوس بە هانامەوە ئەهات.
گومانی جوان هاودەمی تەنیاییم بوو
کەشتیەکەم شپرزەیی بوو..
چارۆکەم دوو دڵیی بوو..
من سەری خۆم پێشکەش بە دوا کتێبی خۆم کرد..
بەو جۆرە بووم بە نووسەری تۆفانێکی نوێ

بووم بە کەڵەگەت ترین قەڵەمی ئازار
بووم بە زەنگ و
بووم بە گوێچکەی دارو بەردو
بووم بە هاواری سەردەم و
بوم بە شەقام و بە ڕووبار.
ئیتر لەو ساتە زیوینەوە
من "مەردۆخ"م
عاشقی چاوە سەوزەکانی "ناهید"ی کچە میدیم
شەیدای باڵای کڵپەی ئەوم..
هەموو ڕۆژ لە بالکۆنی هەورە بەرزەکانی خۆماندا
ئەچینە بەر بارانێکی سوور..
هەموو شەو ژان ئەگۆڕینەوە.
هەموو شەو مێژوو ئەگۆڕینەوە.
هەموو شەو خۆڵەمێشی جەستەمان ئەگۆڕینەوە.
ئاوێتەی دەنگی یەك ئەبین و
لە یەکتر جوێ ناکرێینەوە.
ئێمە دەرگای ئایندەی ساماڵ و بارانین.
عەشقی سەوزی لە ئەشکەنجەدا هەڵهاتووین.
ئێمە گەردنمان شاخەو
ڕۆحمان زەریایەو
پەیاممان"ڕەشەبای" بڵێسە.
ئێمە شمشێر لە خوێنماندا خنکا.

ئێمە ئەو تاقمە سوور پۆشەین

ئەو تاقمە کلێپەو تاقمە سروودو

تاقمە زەردەشتەین

بە مەرگ ژیانمان نووسیەوە.

لە تراویلکەدا ئاومان هەڵهێنجاو

لە"عەدەم"دا "بوون"مان خوێندەوەو

بە نوشوستیدا پشکووتین و

لە وەرزی هەڵوەریندا پشکووتین.

هەموو درەختێك.

نیشانەی خوێنی ئێمەی پێوەیەو

هەموو خاکێك

بە خاچی لەشی ئێمە نەخشاوەو

هەموو زەمانێك پێکەنینی سێدارەکانی ئێمەیان

تێدا دەنگ ئەداتەوەو هەموو پەلکە گیایەکی کوژراو

سینەمان نواڵەیەتی و هەموو چرایەکی کوژراویش

شەوقی باڵگرتووی ناو چاوی کتێبەکانمانن.

منیش.. ئەی مەلەك طاوسی پیرۆز!

سەر ئەکەمەوە بە ژێر باڵە ڕەنگینەکانی تۆدا

لەسەر بەردە نوێژی گاتای نوێ

نوێژی گوناهو یاخیبوونم دائەبەستم!

چ چارەنووسێکی جوان و نازدارەو

چ مردنێکی مەزنە..

چ مەرگێکی ئاڵ و واڵا..

کڵاوکووڕڕەی شیعرێکی بچکۆلانە.. بتوانێ

ئەو هەمو شمشێری بیابانە تووڕە بکاو

خەلیفەکان هەراسانکاو..

دۆڵپای مێژووی عەبدەکانیان بترسێنێ.

ئەی مەلەك طاوسی پیرۆز!

تازە ئەوەڵی شیعرمە!

هەولێر

حوزەیرانی/1993